

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee konsultatsioonid Euroopa tuleviku teemal

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee konsultatsioonid Euroopa tuleviku teemal

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president edastab Euroopa Komisjoni presidendile 21. septembri 2017. aasta täiskogu istungjärgul kokkuvõtte riiklikest konsultatsioonidest.

Mis on valge raamat Euroopa tuleviku kohta?

Valge raamat Euroopa tuleviku kohta, millest anti teada 2016. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus, on Euroopa Komisjoni algatus. Valge raamat on Euroopa Komisjoni panus 25. märtsil 2017. aastal toimunud Rooma tippkohtumisse, millega tähistati Rooma lepingute kuuekümnendat aastapäeva ning mispuhul võttis Euroopa Liit kokku viimase kuue aastakümne saavutused ja tegi tulevikuplaane.

Euroopa Komisjoni president tõi selles esile peamised probleemid ja võimalused, mis ELi järgmise kümne aasta jooksul ees ootavad. Esitati viis stsenaariumi selle kohta, kuidas liit võiks 2025. aastaks areneda sõltuvalt valikutest, mida tehakse, et neid probleeme lahendada ja võimalusi ära kasutada:

- esimene stsenaarium „Samamoodi edasi“;
- teine stsenaarium „Üksnes ühtne turg“;
- kolmas stsenaarium „Kes tahavad rohkem, teevad rohkem“;
- neljas stsenaarium „Teeme vähem, aga paremini“;
- viies stsenaarium „Teeme palju rohkem koos“.

Valgele raamatule järgnesid aruteludokumentid sellistel teemadel nagu Euroopa sotsiaalne mõõde, üleilmastumine, majandus- ja rahaliidu süvendamine, liidu kaitse tulevik, ELi rahanduse tulevik.

Brüsselis ja liikmesriikides toimuvate arutelude tulemuseks peaks olema ühtse kava, nägemuse ja edasise tegevuse ühine väljatöötamine ja kodanikele esitamine, võttes arvesse 2019. aasta juunis toimuvaid Euroopa Parlamendi valimisi. Valge raamat on avalöök suhteliselt ühisele ja detsentraliseeritud protsessile, mille lõpus eurooplased

langetavad otsuse oma tuleviku kohta. Arutelu edendamiseks on Euroopa Komisjon teinud ettepaneku korraldada kogu ELi liikmesriikide parlamentides, linnades ja piirkondades rida arutelusid Euroopa tuleviku teemal. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Euroopa Regioonide Komitee osalemine on vajalik.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee roll)

4. aprillil 2017 sai Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president Georges Dassis Euroopa Komisjoni presidendilt Jean-Claude Junckerilt taotluse ettevalmistava arvamuse koostamiseks. Ta palus, et komitee esitaks Euroopa kodanikuühiskonna põhimõtted ja prioriteedid liidu tulevaseks arendamiseks.

Selleks valis komitee eripärase konsulteerimismeetodi. Selle meetodiga vastatakse eeskätt vajadusele kaasata ennekõike kodanikuühiskonda liikmesriikides kui selle esindajaid Brüsselis. Komitee soovib lisaks tagada Euroopa kodanikuühiskonna eri osalejate tasakaalustatud esindatus. Samuti on komitee kolme liikme juhitud konsultatsioonide eesmärk soodustada osalemist viisil, mis on kohandatud riikide kultuuriga (töötoad, konverentsid).

2017. aasta 4. maist 9. juunini korraldati liikmesriikides kaksikümne seitse riiklikku konsultatsiooni ning aruteludes osales 1003 organiseeritud kodanikuühiskonna esindajat. Seejärel koostati aruanded riikides peetud arutelude kohta ja levitati neid, edastades need eeskätt Euroopa Komisjoni presidendile ja parlamendiliikmetele, kes osalesid 11. oktoobri 2017. aasta parlamentidevahelisel kohtumisel, mille teemaks oli Euroopa tulevik.

Komitee resolutsioon **„Euroopa Komisjoni valge raamat Euroopa tuleviku kohta ja muud aspektid“** võeti vastu 6. juuli 2017. aasta täiskogu istungjärgul.

Kõik dokumendid on kodanikuühiskonnale ja kodanikele kättesaadavad (<http://www.eesc.europa.eu/en/policies/in-focus/future-europe>).

Kakskümmend seitse riiklikku konsultatsiooni

Komitee korraldas konsultatsioone 27 liikmesriigis: Austria (AT), Belgia (BE), Bulgaaria (BU), Eesti (EE), Hispaania (ES), Horvaatia (HR), Iirimaa (IE), Itaalia (IT), Kreeka (EL), Küpros (CY), Leedu (LT), Luksemburg (LU), Läti (LV), Madalmaad (NL), Malta (MT), Poola (PL), Portugal (PT), Prantsusmaa (FR), Rootsi (SE), Rumeenia (RO), Saksamaa (DE), Slovakkia (SK), Sloveenia (SI), Soome (FI), Taani (DK), Tšehhi Vabariik (CZ), Ungari (HU).

Need konsultatsioonid andsid konkreetset teavet komitee koostatud küsimuste alusel.

1. Milline valges raamatus kirjeldatud viiest stsenaariumist on Teie arvates kõige sobivam ELi ees seisvate sise- ja välisprobleemidega tegelemiseks ja miks?

Euroopa kodanikuühiskonnal on kogemustel põhinevad teadmised Euroopa Liidu ees seisvatest probleemidest. Kuigi kõik osalejad on üldiselt nõus asjaoluga, et Euroopa Komisjoni valitud meetod aitab vastata eksistentsiaalsele küsimusele, ei näita kodanikuühiskond sellegipoolest väljapakutud viie stsenaariumi suhtes otsekohe tõelist entusiasmi üles. Paljudes liikmesriikides ollakse valdavalt ettevaatlikud (DE, CY, DK, EE, FI, HU, IE, IT, LV, LU, NL, SI, SE). Sellegipoolest tekitavad samaaegselt nii huvi kui ka põhjustavad arutelusid kolm stsenaariumit: „Kes tahavad rohkem, teevad rohkem“ (kolmas stsenaarium), „Teeme vähem, aga paremini“ (neljas stsenaarium) ja „Teeme palju rohkem koos“ (viies stsenaarium). Seevastu tekitavad vähest huvi stsenaariumid „Samamoodi edasi“ (esimene stsenaarium) ja „Üksnes ühtne turg“ (teine stsenaarium) või ei peeta neid soovitatavateks (NL, PL).

Üksikasju arvestades võeti kolmas stsenaarium hästi vastu, kuna seda peetakse realistlikuks või vajalikuks (CY, DK, ES, EE, FI). Neljas stsenaarium näib huvitav (DK,

CY, EE), ent ei ole üldiselt piisavalt sidus, et seda tõsiselt kaaluda. Viies stsenaarium on põhjustanud kõige enam arutelusid, isegi kui seda ei peeta alati realistlikuks (BE, BG, CY, FI, PL). See stsenaarium on tekitanud ka rohkem entusiasmi (EL, ES, LV, LT, RO), kuna selles tehakse ettepanek anda ELile parim võimalik vorm.

2. Kas tuleks eelistada mõnda teist, dokumendis mainimata stsenaariumit? Kui jah, siis miks? Kuidas on Teie arvates võimalik suurendada Euroopa Liidus usaldust ja kindlustunnet?

Kodanikuühiskonna visandatud stsenaariumid näivad vastavat Euroopa integratsiooni seotud ootustele. Need võimaldavad samal ajal ka välja tuua poliitilisi põhimõtteid ja võimendeid, millega luua alternatiivne stsenaarium. Ühelt poolt viitavad sellised väärtused nagu sotsiaalne õiglus, Euroopa identiteedi areng, humanism, vastastikkus (CY, EL, FR, SE) ja jätkusuutlikkus (HR, HU) Euroopa projekti aluseks olevatele väärtustele. Teiselt poolt loovad siseturu süvendamise (BG, NL, CZ), rahaliidu (BG, RO, CZ) ja sotsiaalse mõõtme poliitilised võimendid (BG, ES, HU, IT, LV, LT, CZ, SK) kavandi uue stsenaariumi jaoks.

Paralleelselt ennetavad paljud kodanikuühiskonna osalejad komisjoni ettepanekuid, pakkudes välja kuuenda stsenaariumi, mis ühendaks kavandatud valikuid (neljas ja viies stsenaarium BG puhul, kolmas ja neljas HU ja LU puhul ning viies ja kolmas stsenaarium PL puhul). Viimaks ja ehkki seda on käsitletud harva, peaksid ELi föderaliseerimisega kaasnema kaitsemeetmed (HR, SI).

Usalduse suurendamise seisukohast on huvitav tõdeda, mil määral sarnanevad Saksamaa ja Kreeka kodanikuühiskondade vaated kollektiivlääbirääkimiste praeguste takistuste kohta Kreekas.

3. Kas EL peaks olema nähtavam ja kas ELi tuleks paremini teavitada? Ja kuidas?

Kodanikuühiskond tõdeb, et riikide poliitilised juhid näitavad ELi sageli negatiivses valguses (EL, FI, LU, MT, CZ, PL, SK). Nähtavuse suurendamine peab toimuma esmalt narratiivi parandamise kaudu. Nii võib n-ö positiivsel kujundil (FR, IE) põhinevat teavitamist näitlikustada näiteks ELi rahastatavate projektidega (DE). Lisaks ei ole enam tegu vaid mõne ELi huvitatud rühma poole pöördumisega, vaid kodanikele (AT, FI, FR), noortele (BG, CY) ning isegi kooliõpilastele (LT, PL, PT) ja probleemsetele kodanikele (FR) suunatud jõupingutuste üldiseks muutmisega.

Parem teavitamine tugineks kvaliteetsele teabele ja läbipaistvale otsustusprotsessile (HR, ES, NL), objektiivsele meediale (CZ), aga ka üksikasjalikumale teavitamisele, mille raames EL tunnistaks oma nõrku külgi ja puudujääke (SE).

Sellel taustal näib komiteega konsulteerimine olevat kui teavitamine ELi tuleviku kohta. Seejuures peaks Euroopa kodanikuühiskonnal olema selles suurem osa (EL, HU, IT, SI, SE), eeskätt oma nähtavuse suurendamiseks.

4. Kas dokumendis nimetatud poliitika-valdkondade valim on piisavalt laialt ulatav ja näitlik? Kuidas Te reastaksite need alustades olulisemast? Kas mõni oluline poliitikavaldkond on jäänud mainimata või ei ole sellele pööratud piisavalt tähelepanu? Kui see on nii, siis milline viiest stsenaariumist võiks kõige paremini sobida selle arendamiseks?

Kodanikuühiskond on peaaegu ühel meelel kahes aspektis. Esmalt puudub viies kavandavas stsenaariumis sotsiaalne mõõde (DE, AT, BG, CY, DK, EE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, CZ, RO, SI, SE). Teiseks on olematu ka kestlik areng (HR, FR, SI, CZ, NL, LV, IE, HU), ehkki see on ELi kohustus, mis võeti elanike ja rahvusvaheliste partnerite ees.

Nimetatud tegevusvaldkonnad näitavad liikmesriikide peamisi muresid. Nii nimetavad Kreeka, Itaalia, Läti, Leedu, Tšehhi Vabariik ja Rumeenia ühist välis- ja julgeolekupoliitikat ja rahu. Bulgaarias, Soomes, Kreekas, Leedus ja Rumeenias viitab kodanikuühiskond majandus- ja rahaliidule. Lisaks ollakse Saksamaal, Horvaatias, Soomes ja Prantsusmaal väga teadlikud ELi pädevustest kaubanduspoliitika valdkonnas.

Viimaks juhib kodanikuühiskond poliitiliste vastutajate tähelepanu teemadele, mis võivad tagada suurema sidususe Euroopa poliitikasuundade vahel, eeskätt majandus- (maksud ja konkurentsivõime, eelkõige tööstuses) ja sotsiaalvaldkondades (noored, sotsiaalne investeerimine).

5. Mis puudutab „edasist tegevust“, siis kuidas peaks olema kujundatud Euroopa tuleviku üle peetavad väitlused riikide parlamentides, linnades ja piirkondades? Milline roll peaks edasise tegevuse raames olema organiseeritud kodanikuühiskonnal ja kuidas see peaks välja nägema?

Paljude organisatsioonide arvates seisneb edasine tegevus konsultatsioonide jätkamises, laiendades neid kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil (FR, EL, IE, MT, RO, SU). Lisaks oleksid arutelud asjakohasemad, kui kaasaksime nendesse süstemaatilisemalt sotsiaalpartnereid (BE, HU, SK), majandussektoreid ja -harusid ning kui neid kajastataks rohkem meedias (EL). Liikmesriikide parlamentidel on oluline osa (BG), samamoodi ka liikmesriikide majandus- ja sotsiaalnõukogudel (FR, PT), nagu näitavad Prantsusmaa ja Portugali nõukogude tehtud jõupingutused Euroopa tuleviku nimel, mille tulemuseks olid seisukohavõtted 2017. aasta juulis ja septembris.

Euroopa organiseeritud kodanikuühiskond leiab, et tal juba on teavitav ülesanne. Seetõttu peaks ta olema süstemaatiliselt kaasatud suurtesse ELi tulevikku käsitlevatesse aruteludes (AT, FI, SI). Mõned organisatsioonid

kutsuvad üles töötama ka konkreetsete teemadega (FR). Nad rõhutavad suuremat kooskõlastamist kodanikuühiskonna eri osade vahel ning paremat teavitamist, et kõrvaldada teabepuudus, mille üle kodanikud kurdavad (AT, EL).

6. Millised on Teie konkreetsed ootused konsultatsioonide tulemusele?

Euroopa kodanikuühiskonnas oodatakse, et Euroopa Komisjon võtaks selle soovitusi arvesse, näiteks kõnes olukorrast Euroopa Liidus (2017. aasta septembris), aga ka edasistes riiklikes aruteludes. Teatavad osalejad väljendavad seejuures aga kahtlust mõju kohta, mida avaldavad kodanikuühiskonna konsultatsioonid Euroopa otsustele (EL). Selle lahendamiseks kutsutakse komisjoni üles selgitama täpselt, millised on komitee algatatud konsultatsioonide tulemuste järelmeetmed (EI).

Kõikjal võib täheldada suuri ootusi, et tehtaks konkreetseid otsuseid ja võetaks konkreetseid meetmeid (DK, FR, LU), mis põhineksid realistlikel ja elluviidavatel eesmärkidel (BE, LU, MT) ning mis oleksid sõnastatud põhjalikult läbimõeldud meetmete abil (NL), mille hulka kuuluvad esmalt majandus- ja rahaliit, sotsiaalõiguste sammas ja tööhõive (LT, PL, PT). Muudes riikides toimub Euroopa projekti tugevdamine inimeste heaolu (EL) ja lihtsustatud teabevahetuse kaudu.

7. Kuidas saaksid kodanikud aktiivsemalt osaleda Euroopa tuleviku kujundamisel?

Kodanikke võidakse kaasata praegusest rohkem. Suuremas osas riikidest (DE, HR, CY, FI, FR, EL, LV, MT, CZ) peetakse kodanike ulatuslikumat osalemist oluliseks. Eriti vajalik näib olevat noorte kaasamine. Lisaks peaks kodanike kaasamist korraldama kodanikuühiskond, kellele antakse riiklike, piirkondlike ja kohalike avalike arutelude korraldamise ülesanne (BE, FR, LT, LU, PL).

Soovitustes käsitletakse lisaks asjaolu, et Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõiget 2 tuleks täielikult rakendada¹. Pikas plaanis näib olevat kasulik kavandada ka ELi käsitlevat haridustegevust.

Viimaks nimetatakse ELi institutsioonilist mõõdet. Lisaks vajalikule läbipaistvusele, mida kodanikud tajuvad demokraatia tagamise vahendina, on küsimused sageli seotud ELi suutlikkusega viia ellu detsentraliseeritud meetmeid, et võtta arvesse olulisi arutelusid, näiteks Euroopa tuleviku kohta.

Konsultatsioonide järeldused

Riiklikud konsultatsioonid on andnud kõneainet komitee arutelude ja resolutsiooni kontekstis. Lisaks on konsultatsioonidest ilmnenud palju huvitavaid elemente:

- stsenaariumide tekitatav huvi või vastuseis ei ole kooskõlas vastandumisega põhja-, lõuna-, ida- või läänepoolsete liikmesriikide vahel;
- kõikjal ELis on organisatsioonide võrgustikud kasutanud seda teemat, et pidada dialooge ja isegi pakkuda välja kuues stsenaarium;
- kuuenda stsenaariumi idee ilmneb eeskätt vastustest küsimustele 4 ja 6.

¹ Artikli 11 lõige 2: „Institutsioonid peavad esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi“.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

RESOLUTSIOON

„Euroopa Komisjoni valge raamat Euroopa tuleviku kohta ja muud aspektid“

Ühise eesmärgitunnetuse poole

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vaade Euroopa tulevikule²

1. Euroopa ühiskond ja kodanikud nõuavad usaldusväärset, õiguspärast ja vastupanuvõimelist Euroopa Liitu. Enam kui kümme aastat on Euroopa Liit seisnud silmitsi poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete vapustustega, mis on süvendanud kodanike seas pessimistlikku suhtumist ja ebakindlust. EL vajab üldisi strateegiaid, et edendada oma kodanike heaolu, kindlaid ja jätkusuutlikke investeeringuid, loovust ja ettevõtlust ning kaotada süvenev lõhe rikaste ja vaeste vahel ning tegeleda vaesuse ja jõukuse ebavõrdse jaotumise küsimusega. Praegune majanduse elavnemine ei tohiks mingil juhul olla ettekääne tegevusetusele. Seevastu kutsub komitee üles leidma edasiliikumiseks kaalutletud ja sidusa viisi, et tugevdada kindlust ja usku ning keskenduda kodanike jaoks konkreetsetele tulemustele ja Euroopa tohutule potentsiaalile.
2. Tuleb vältida valesid ootusi. Ennekõike peaks eesmärk olema selline Euroopa Liit, mis on suuteline tagama kõigile tõeliselt võrdsed võimalused. Majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnaalased tegurid on omavahel seotud. On oluline, et Euroopal oleks võimalik kohaneda ulatusliku ümberkujundamisprotsessi ja karmi ülemaailmse konkurentsiga ning kujundada tõhusalt üleilmastumist ELi väärtuste kohaselt.
3. Brüsseli süüdistamise mäng, mida liiga paljud on mänginud ja endiselt mängivad, peab lõppema. Hädavajalik on Euroopa Liidu institutsioonide ja paljude eri sidusrühmade, sealhulgas sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide ühine tegevus nii riigi kui ka ELi tasandil. Komitee rõhutab, et ELi otsuste õiguspärasus sõltub lõpuks demokraatliku protsessi kvaliteedist.
4. Edasised sammud saavad olla edukad vaid juhul, kui need on inspireeritud sellest samast ühisest eesmärgitunnetusest, mis ilmestas ELi alusepanijate veendumust ja kajastus hiljem kõigis olulistest arenguetappides. EL peaks rakendama oma seadusandlikke vahendeid ning juhtimis-,

² Käesolev resolutsioon, mille Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis vastu täiskogu 5. juuli 2017. aasta istungjärgul, põhineb Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri 4. aprilli 2017. aasta taotlusel, milles ta palus Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel esitada Euroopa organiseeritud kodanikuühiskonna ideed ja prioriteetid Euroopa Liidu edasiseks arenguks, võttes aluseks valge raamatu ELi tuleviku kohta.

rahastamis- ja koostöömeetmeid, et võimaldada ELil edeneda kõigis soovitud valdkondades. Selleks näitab teed Lissaboni leping.

Valge raamatu stsenaariumid

5. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvates ei ole stsenaariumide vahel valimine³ õnnestunud meetod ühise eesmärgitunnetuse edendamiseks või edasise tegevuse määratlemiseks. Esiteks ei alusta Euroopa Liit tühjalt kohalt. Seega peaks komisjon rajama oma ettepanekud ELi ajaloo – selle saavutuste ja ebaõnnestumiste – põhjalikule analüüsile kui väärtuslikule allikale tuleviku tarbeks. Liikmesriikide Rooma deklaratsioonis võetud kohustused on positiivne ja mõistlik lähtepunkt.⁴ Teiseks on kõnealused viis stsenaariumit suunatud liikmesriikidele ja keskenduvad institutsioonilistele muutustele. Seetõttu ei ole neil Euroopa kodanike jaoks otsest tähtsust. Ühtlasi näivad need kunstlikud.
6. Esimene stsenaarium on komitee silmis pigem kuidagiviisi läbiajamine, mitte lahendus. Viies stsenaarium näib küll paljudele inimestele atraktiivne, kuid on praegu ebareaalne. Teine stsenaarium, milles keskendutakse üksnes ühtsele turule, on kaugelt liiga piiratud. Neljas stsenaarium vajab 27 liikmesriigi kokkulepet, mis võib ELi halvata ja tekitada tsentrifugaalseid suundumusi, ohustades liidu eesmarke ja väärtusi. Kolmanda stsenaariumi diferentseeritud integratsiooni mehhanismid, nagu laiendatud koostöö, võivad olla kasulik vahend, et vältida ummikseisust teatud valdkondades ning edendada positiivset dünaamikat ELi integratsiooniprotsessis. Samas on nende näol tegemist pigem poliitiliste eesmärkide saavutamise vahendi kui omaette eesmärgiga. Kuigi neid tuleks soovitada vahendina seisakute või takistuste ületamiseks soovitud ELi õigusaktide osas, toonitab komitee samavõrra vajadust edendada lähenemist liidu sees ning võidelda killustumise ja jagunemise vastu. Seepärast peaksid eestvedajate või katalüsaatoritena tegutsevate riikide kokkulepped olema soovijatele alati avatud, samas kui esiplaanil peaks olema *ühine eesmärgitunnetus*.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vaade tulevikule

A. Meetod

7. Strateegilised teemad tuleks asetada ühisesse perspektiivi, et vältida terendavaid *à la carte*-Euroopa või tsentrifugaalseid suundumusi. Komitee soovib arengut, mille puhul luuakse tingimused poliitilise võimu paremaks jagamiseks kõigis valdkondades. Kõik see sõltub peaaugalt poliitilisest tahtest ja peaks sellisena olema kesksel kohal tõelises arutelus Euroopa tuleviku üle.
8. Riikliku ja ELi tasandi traditsiooniline vastandamine peaks lõppema. Ühised väljakutsed ja läbipõimunud tegelikud olud kogu Euroopas rõhutavad vajadust ühise missiooni järele. Samuti nõuavad need Euroopa kodakondsuse tunnustamist riikliku kõrval. Poliitikaloome peab hõlmama ja kaasama ühiskonna kõiki tasandeid. Eesmärgid peaksid olema ühised ning otsuste ja poliitikameetmete mõju tuleks süstemaatiliselt hinnata üksiti nii riigi kui ka piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et tagada kodanike toetus.

³ Vt valge raamat Euroopa tuleviku kohta, märts 2017.

⁴ 27 liikmesriigi ning Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni juhtide 25. märtsi 2017. aasta deklaratsioon, <http://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>.

9. Euroopa Parlamendil peab olema keskne roll Euroopa edasise suuna kujundamisel. Lisaks on põhimõtteline vajadus edendada riiklike parlamentide kaasatust ning samuti nende suhtlust Euroopa Parlamendiga.
10. Kesksete eesmärkidega peab kaasnema liikmesriikide üksmeel järgmistes aspektides:
  - eesmärgid, ühised vahendid ja tähtajad; kõige vajalikum on ühine narratiiv, mis põhineb sidususel, läbipaistvusel, nähtavusel ja ennekõike ühisel teabevahetusel;
  - nõukogu soovitud reform, millega tagatakse tõhusus ja läbipaistvus, samuti sõltumatu komisjon nii ainupädevuse kui ka jagatud pädevuse valdkondades, tugeva rõhuasetusega ühenduse meetodil;
  - vajadus seaduspärase konsultatsioonimeetmete järele kõigi sidusrühmadega, samuti õigusriigi põhimõtte nõuetekohane rakendamine ja järgimine.

B. Poliitikavaldkonnad

11. Sõltumata sellest, milline stsenaarium Euroopa tulevikuks valitakse, soovib komitee ühtset ja sidusat Euroopa Liitu. Paljud praegused poliitikavaldkonnad on osa integratsiooni süvendamisest. See on pikaajaline protsess, mida komitee täielikult toetab. Pea kõigi nende valdkondade kohta on komitee üsna hiljuti esitanud üksikasjalikke märkusi ja ettepanekuid tulevikuks.
12. Ühtne turg on kõigis oma majanduslikes ja sotsiaalsetes mõõtmetes ning kestliku arengu mudeli raamistikus Euroopa integratsiooni hädavajalik ühendaja. See peaks tagama tõeliselt võrdsed võimalused. Samas vaimus peeti majandus- ja rahaliitu otsustavaks sammuks edasi. Ent hoolimata märkimisväärsest edust jääb selle ülesehitus hapraks. Majandus- ja rahaliit on ELi edasise arengu keskmes ning seetõttu on oluline seda süvendada. Komitee toetab järkjärgulist liikumist poliitilise liidu poole, mis hõlmab rida makro- ja mikromajanduslikke meetmeid ja sätteid ning samuti tugevat sotsiaalmöödet. Majandus- ja rahaliidu lõpuleviimine nõuab tõelist majandusjuhtimist, sh finantssektori ELi-poolset haldamist, nõuetekohaselt läbiviidud reforme asjaomastes liikmesriikides ja ühiseid lähenemisviise tööturumeetmetele. Tõhusam juhtimine peab tugevdama ulatuslikuma lähenemise aluseid ning solidaarsust kogu euroalal. Siin võivad toeks olla väga pädevad avalikud teenistused. Euroala peaks tegema tihedamat koostööd ka teistes valdkondades.
13. Komitee rõhutab samuti vajadust sidusama juhtimise, tihedama integratsiooni ja liikmesriikide täieliku pühendumuse järele järgmistes valdkondades:
  - õiglasel konkurentsil põhinev kooskõlastatud Euroopa tööstuspoliitika peab – muu hulgas maksudest kõrvalehoidumise ennetamisel – tagama riiklike lähenemisviiside asemel ühised lähenemisviisid, mille abil parandada üleeuroopalisi konkurentsivõime suurendamise tingimusi sotsiaalses turumajanduses, ning kõigi sidusrühmade pühendunud osalemise üksmeel põhinevas dialoogis ning investeringute (programmide) lihtsustamisel ja VKEde toetamisel;
  - ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise edendamine – kooskõlas majandusliku lähenemisega – tööhõives ja sotsiaalsete tulemuste osas Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise kaudu, austades seejuures riiklike pädevusi;
  - asjakohase juhtimisega energialiit, mis on vältimatu tõelise ühisturu ja energiajulgeoleku

- saavutamiseks;
  - tulevikku suunatud üleeuroopaline strateegia ja õigusraamistik kliimamuutuste vastu võitlemiseks Pariisi kokkuleppe alusel ning rahvusvahelistesse kliimakokkulepetesse antava panusena ning kestliku arengu tegevuskava 2030 edendamise kõigis ELi poliitikavaldkondades;
  - digitaalne ühtne turg kui tulevase konkurentsivõime ja töökohtade loomise edendamise oluline element, ennetades samas digitaalse ülemineku tagajärgi tööhõivele ja -turule;
  - laiendatud üleeuroopaline tehnoloogia, teadusuuringute ja innovatsiooni strateegia;
  - (mitmepoolne) kaubanduspoliitika, mis peaks läbipaistvate läbirääkimiste kaudu tagama avatud turud ning sotsiaalse jätkusuutlikkuse ja keskkonnasäästlikkuse, rõhutades muu hulgas võrdsust kaubandussuhetes, et kindlustada Euroopa huvid maailmas, kus levivad üha enam proteksionistlikud suundumused;
  - ELi tarbijapoliitika osana kodakondsuspoliitikast.
14. Komitee arvates tuleb nii sotsiaalküsimusi kui ka haridust ELi tasandil süstemaatilisemalt käsitleda, et leida veenvaid lahendusi. Sotsiaalkindlustuse ja hariduse suhtes kohaldatakse enamasti subsidiaarsuse põhimõtet ja seepärast kuuluvad need riiklike õigusaktide ja otsustusprotsesside kohaldamisalasse, milles osalevad sageli aktiivselt sotsiaalpartnerid. ELi ja liikmesriikide jagatud pädevust tuleks sotsiaalvaldkonnas paremini kohaldada. Arvestades digipöörde, tööturu struktuursete puuduste ja üleilmastumise tõttu kasvavaid pingeid tööturul, kutsub komitee Euroopat üles näitama nähtavat pühendumist, et saavutada teatud sotsiaalsete ja töötingimuste ulatuslikum lähenemine ning aidata samas edendada kvaliteetsete töökohtade loomist, õiglast liikuvust ja kodanike positiivset pühendumust. Eritähelepanu tuleb pöörata noortele ja noorte töötusele. Siinkohal on ülimalt oluline sotsiaalpartnerite ja kogu kodanikuühiskonna roll ning sotsiaalne dialoog.
  15. ELis on vaja ulatuslikumat majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist. Samas tuleb arvesse võtta erinevusi riikide majanduses, kultuuris ja sotsiaalsüsteemide tavades. Komitee rõhutab, et EL ei tohiks jääda pealtvaatajaks, vaid peaks võtma täpselt määratletud vastutuse. Enne kui saab kindlaks määrata ühise edasise tee, on vaja asjakohaseid arutelusid sotsiaalpartnerite (ja teiste sidusrühmade) vahel. Lisaks juhib komitee tähelepanu sellele, kui oluline on sotsiaalküsimusi käsitlevate ELi direktiivide tõhus rakendamine liikmesriikides.
  16. Ka haridusele kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtet. Ent vaieldamatult on Euroopa sotsiaalne ja majanduslik tulevik ning kodanike pühendumus tihedalt seotud ajakohaste haridus- ja koolitussüsteemidega kõigil tasanditel. Nooremate põlvkondade tulevik sõltub suuresti haridusest. Oskused on võtmetähtsusega nii noorte kui ka vanema põlvkonna jaoks. Seepärast peab EL aktiivselt osalema käimasolevas ajakohastamisprotsessis. Haridusel on ka oluline roll Euroopast teavitamisel: komitee toonitab vajadust tagada põhi- ja keskkooli tasemel asjakohane teave ja õpisisu ELiga seotud küsimustes, sh Euroopa väärtused ja kodakondsus.
  17. Schengeni alal tuleb taastada inimeste vaba liikumine. Määratluse kohaselt tähendab see, et ühiseid piire tuleb tõhusamalt kontrollida. Samal ajal tuleb võidelda rahvusvahelise terrorismi taunimisväärse kasvuga, mis hõlmab lisaks mõrvadele ka küberkuritegevust ning mis on rahva ebakindluse üks oluline põhjus. Politseijõudude ja õiguskaitseasutuste koostöö on praegu vajalikum kui kunagi varem.
  18. Need valdkonnad on otseselt seotud välispoliitika ning terava probleemiga, mis on põhjustatud läbikukkumisohus riikidest ja kodusõdadest Euroopa naabruses, samuti neist tulenevate rändevoogudega, mis varjutavad hetkel kõik muud Euroopa probleemid. Komitee toetab

kindlalt ühist rändepoliitikat, mis kaitseb pagulasi vastavalt rahvusvahelisele õigusele, ühist varjupaigasüsteemi, ebaseadusliku rände ja inimkaubanduse vastu suunatud meetmeid ning seadusliku ELi sisenemise võimaluste edendamist. Samas kontekstis peab EL rajama asjakohase partnerluse naaberriikidega ning eelkõige tuleb taaskäivitada tõeline Euroopa ja Vahemere piirkonna poliitika.

19. Rohkem kui kunagi varem pärast 1945. aastat peab Euroopa tegelema omaenda probleemide lahendamisega. Suhted NATOs ja Ameerika Ühendriikidega ning Euroopa Liidu naabrusest tulenevate probleemide tulemuslik ühine lahendamine Euroopas nõuavad kõik viivitamatult ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika süvendamist, kuna sellest sõltub vältimatult sise- ja välisjulgeoleku edukus.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Vastutav väljaandja: külastuste ja väljaannete osakond
EESC-2018-10-ET

www.eesc.europa.eu

© Euroopa Liit, 2018

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.
Fotode kasutamiseks või kopeerimiseks tuleb luba
taotleda otse autoriõiguse valdaja(te)lt.

Print:
QE-02-18-051-ET-C
ISBN 978-92-830-4091-0
doi:10.2864/32455

Online:
QE-02-18-051-ET-N
ISBN 978-92-830-4080-4
doi:10.2864/976283

ET